

8. M

FOR NASJONAL FRIHET OG SOSIAL RETTFERDIGHET

Budstikken går:

Vær med i stormønstringen på Østre Toten 9. og 10. august

«8. Mai» kommer ut i Kristiansund N. — Postadresse boks 41. — Kontor: Nedre Enggate 20 II. — Abonnementspris kr. 16,— pr. år, løssalgsspris 40 øre. — Annonsepris kr. 0.32 pr. m/m. — Fæes i kioskene hver lørdag.

Nr. 26.

Fredag 11. juli.

6. årg.

40
øre

Aldri har det vært større plass for et opposisjonsparti i Norge enn i dag.

Av Erling Bjørnson.

Tiden har lært meg at vi ingen tro kan nære lengere om at vi vil nå rettferdighet innen dagens makthavergrupper. For det første skal det stort moralsk mot til å innrømme sine feil og dermed gjøre godt igjen de ulykker de har voldt. For det annet har de kjørt seg fast ved sine handlinger — ved å neglisjere grunnlovens klare ord, at en innrømmelse blir en anklage mot dem selv.

Derfor står det for meg klarere dag for dag, at den eneste vei ut av forhånelsen, ut av forfølgelsen er vår egen kraft, vår vilje, vår konsentrasjon. Den, sammen med tiden, vil i rettferdighetens navn engang bringe lyset tilbake — like så sikkert, som vi og våre slekter vil beholde niddingsnavnet dersom vi slappes i vår moral, i vår kamp — i usseldommens likegladhet!

Og skammen over de personer som æreløst går tilbake til samfunnet under det nåværende regime av fri vilje og ikke nød, for nød bryter alle love. Men, selv en slik vandring må ikke stoppe individet, men nett opp styrke det til å være med i kampen, med bidrag og arbeide under ærens takknemlighet, — den en stolt sjel må føle!

Og engang vil de kvinner og menn som i dag lider, kaste samme glans over sine slekter, som de der forfulgtes i middelalderen for sin tro. Men konsen

Aldri har det vært større plass for et sunt og renslig opposisjonsparti! Her er stoff nok til program, til samling. Nettopp vi har en livsoppgave innen norsk politikk. Et nytt parti uten fortid, uten de menn som har vært med å skjende vår grunnlov for å kunne følge en ukjent hatslinje i Norge!

VI GÅR TIL KAMP MOT korrupsjon, til kamp mot en russisk åndsretning, til kamp mot stats- og kommunefunk-

«Aktiv nasjonal holdning»

Offiserene som ekstradomstol
Er det avansementene som
det skorter på?

Vi leser i Morgenbladet: Hærens Offisersforbund besluttet på landsmøtet nylig å sende en inn-trengende henstilling til Forsvarsdepartementet om at det for fremtiden ved enhver forfremmelse og beordring legges avgjørende vekt på at vedkommende offiser har vist aktiv nasjonal holdning. Kravene når det gjelder befall må ikke senkes, og dårlig befall ødelegger standens ære, uttaler forbundet.

Under krigen var det blant befalet flere som ikke handlet etter disse krav. Noen viste dårlig nasjonal holdning, andre var helt passive. Tiltross for dette har mange av disse befalingsmenn avansert etter ansinitet. —

Politisk bombe fra Moskva til Finland, Sverige og Norge?

Disse forfremmelser og beordringer har skapt sorg og bitterhet blant den aktive del av befalet.

Denne personellpolitikk har også vakt forbauselse langt utenfor forsvaret. Det er blitt rettet sterk kritikk mot befalet, fordi dette ikke har ryddet opp i sine egne rekker, og befall får stadig spørsmål fra sivile om hvordan slike utnevnelser kan være mulig. Under slike forhold kan yrkesstolthet, selvtillit og arbeidsglede ikke trives, og uten disse egenskaper kan et fullverdig forsvar ikke bygges opp, heter det i senstillingen.

Vil tilby Finland Karelen og Viborg - mot å få finske områder nordpå
Rusland vil få felles grense med Sverige, og russerne vil stå bare noen få kilometer fra Lyngenfjorden og Bardufoss

London: privat til 8. Mai.

Død mann frikjent og får oppreisning

Riksadvokaten skriver direkte til hans etterlatte

Riksadvokaten har gitt beskjed om at saken mot avdøde grosserer Peter H. Petersen, Stavanger Handelsforenings formann gjennom mange år, er henlagt. Petersen ble i 1946 dømt til 6 måneders fengsel for økonomisk landssvik, men Høyesterett omgjorde saken dommen.

Riksadvokaten skriver i et brev til Petersens etterlatte bl. a. at saken har vært dårlig forberedt til lagmannsrettsbehandlingen. Etter forsvarerens oppfatning er en viktig del av de beslaglagte dokumenter også kommet bort. «Jeg finner derfor at det er grunn til å anta at saken som den var blitt fremmet for retten på ny, mens tilfalte levde, ville endt med

Riksadvokaten slutter seg også til høyesterettsadvokat Mellbyes uttalelse om at det ikke er tilstrekkelig grunn til å reise særlig inndragnings-sak.

Grosserer Petersen ble foruten frihetsstraff i 1946 også dømt til å betale 100,000 kroner i bot, 300,000 kroner i inndragning og 100 kroner i saksomkostinger. Høyesterett opphevet dommen og saken ble sendt til ny undersøkelse.

Peter Petersen var en i Stavanger høyt aktet mann, og dommen vakte betydelig oppsikt. Det er noe sent å få oppreisning når man ligger under jorden — etter å ha hatt en slik på-

I Helsingfors har det i de siste par ukene gått forskjellige rykter om at fra Moskva kan ventes et storpolitisk forslag. Dette forslag vil etter sigende gå ut på at russerne vil tilby Finland Karelen med Viborg mot å få overlatt visse finske områder nordpå, slik at Russland skal få felles grense med Sverige, mens Norge skal få felles grense med Russland fra det høye nord til treriksrøysen.

Foreløbig dreier det seg bare om rykter, og i London sier man at det meget godt kan tenkes at de er lansert for å sondere stemningen. Imidlertid pekes det her på at Finland neppe kan være særlig interessert i å bli ennå mer omklamret av Sovjet-Samveldet enn det allerede er. For Sverige vil utviklingen være meget ugunstig, all den stund svenskene ville få russerne direkte inn på livet og Boden-linjen ville kunne bli omgått av russerne fra nordvest i tilfelle av en konflikt. For Norge vil en utvidelse heller ikke være særlig hensiktsmessig. Russerne ville nemlig da stå noen få mil fra Lyngenfjord og bare

forholdet mellom Norge og Sovjet-Samveldet i dag er korrekt — hvilket avsløringen av det russiske monument i Kirkenes understreket på en ganske betegnende måte — er ingen mindre makt i og for seg begeistret over å ha for lange felles grenser med en stormakt, — hvor korrekt og godt forholdet enn kan være. Man minner i London om russernes forsøk tidligere på å få de nordiske land til å slå inn på en mer nøytral politikk, f. eks ved dannelsen av en nordisk blokk, men den almindelige mening er at regjeringen i Oslo og København neppe vil slå inn på noen ny kurs i en overskuelig fremtid.

opp styrke det til å være med i kampen, med bidrag og arbeide under statsmakten. Det er historien, den en stolt sjel må føle!

Og engang vil de kvinner og menn som i dag lider, kaste samme glans over sine slekter, som de der forfulgtes i middelalderen for sin tro. Men konsenbert vilje må til. Vårt Forbund for Sosial Oppreisning må ikke alene bestå av en «generalstab» en generalstab uten tropper. Vi må alle være med som betalende medlemmer.

Jeg har tidligere i «8. Mai» skrevet om dette, og jeg gjen-tar det engang til: uten en sterk samling når vi ikke full respekt. Men det krenker også min ære å gå tiggerveien til den enkelte etter de midler, som må til for å holde generalstabben. Jeg ærer og høyakter de som ga, de som er våre ledere.

En samling vil gi store midler, og disse trenger vi sårt. — Men det som er ennå større er at en slik samling kan føre oss sammen til et politisk parti. Med de jonglerende outsider-grupper blant landets velgere, er det utrolig hva det kan nåes. Vi kan bare ta avholdssaken, med sine stengsler for næringslivet og borgerlige friheter — eller målkampen. Ingen i vårt land tror at slike tvangsveier for språk eller avhold har folkets flertall. Men hva har de ikke nådd? Og samles også vi forfulgte, vil vi sikkerlige få stort følge. Først og fremst av våre familier, men også av tenkende andre, som deler vårt livssyn og lengter etter rettferdighet. Og det eneste en stortingsmann av i dag har respekt for, ja redsel for, er stemmene — gjenvalget. Det er ikke lenger en æresstilling å være stortingsmann — de er blitt statspensjonærer — embetsmenn med pensjon! Folket betaler!

Skarpe ord om Trygve Lie

Dansk professor beskylder ham for historietortalske og løgnaktig propaganda

Professor i folkerett ved København universitet, Alf Ross, har i siste nummer av «Nordisk Tidsskrift for Internasjonal Rett» kritisert Trygve Lies årsberetning om FN i usedvanlig skarpe vendinger. Han hevder at Trygve Lie forsøker å gjøre FN til mere enn det faktisk har vært og i den hensikt betjener seg av en propaganda som åpenlyst setter seg ut over smålig respekt for kjennsgjerninger. Bl. a. beskylder han Trygve Lie for å ha «spendt den internasjonale domstol for FN's triumfvogn» ved feilaktig å ha påstått, at statene har vist

større tendens til å bringe tvistigheter inn for domstolen. Det er tvertimot en nedadgående tendens sammen liknet med tiden før den annen verdenskrig, og det er uredelig når Trygve Lie i antallet av dommer medregner flere avgjørelser av rent prosessrettslig karakter i de samme saker. I andre tilfeller beskyldes Trygve Lie for historieforklaringer, og Ross kritiserer, at beretningen er lagt tilrette så det ser ut som om «de tre Forenede Nasjoner og ikke de forskjellige regionale allianser, som må være

2014

innen norsk politikk. Et nytt parti uten fortid, uten de menn som har vært med å skjende vår grunnlov for å kunne følge en ukjent hatslinje i Norge!

VI GÅR TIL KAMP MOT korrupsjon, til kamp mot en russisk åndsretning, til kamp mot stats- og kommunefunksjonarismen, til kamp mot skatteflåingen av folket.

VI GÅR TIL KAMP for individets frihet under personlig ansvar, et fritt åndsliv, et fritt næringsliv og individets og slektens eiendomsrett til gård og grunn.

VI GÅR TIL KAMP for rettferdighet og likhet for loven. Og i vårt arbeide ber vi Gud fri oss fra den ånd som i dag behersker makthaverne. Aldri har vi sett en slik vilkårlighet — en slik ondskap, ja, jeg kunne bruke sterkere ord.

Jeg er glad for den aksjon som har reist seg blant oss mot Norges Bondelags grusomme fornermelse mot oss bønder. — Det er en forfølgelse, fjernt fra bønders karakter og trofaste sinn. Det var et diktat i gods-eier Rostads hånd — og i den ånd og med det hat som makthaverne gjenreiser den nye tid. Det var ingen feighet som dikterte oss bønder som fulgte den norske linje i de tunge år. Vi fulgte den gamle ånd i Norges Bondelag i statsråd Mellbyes tid. I alle fylker og bygder står vi i kamp for vår stand, i kamp mot faren fra øst, i kamp for vår odelslov, i kamp mot personlig tysk innblanding.

Skam over Bondelaget som svek oss. Skam over den presse som bøndene skapte i sin ånd. De har sviktet alle — istedenfor å hjelpe oss — alle disse som kjente oss så godt!

Til alle dere som er blitt sviktet: Vær ikke feig, vær med i vår kamp for vår frihet.

— Fortsettes side 4 —

svik, men Høyesterett omgjorde siddommen.

Riksadvokaten skriver i et brev til Petersens etterladte bl. a. at saken har vært dårlig forberedt til lagmannsrettsbehandlingen. Etter forsvarerens oppfatning er en viktig del av de beslaglagte dokumenter også kommet bort. «Jeg finner derfor det er grunn til å anta at saken, som den var blitt fremmet for retten på ny, mens tiltalte levde, ville endt med frifinnelse», heter det.

Mørklagt historie

Ble det før 9. april 1940 lagret engelsk ammunisjon på Åndalsnes?

Fra februar til 9. april 1940 oppholdt 2—3 tusen britiske soldater seg i Oslo

Ammunisjonen på Åndalsnes kamuffert som kjøleskap og soldatene i Oslo som «Help to Finland»

Man fristes her til å sitere det gamle ordtøket at en dåre kan spørre mer enn 10 vise kan svare. Men vi får håpe at granskingsseksperten Skodvin ingen tåpe er. Han bør i alle fall erindre hva Halvdan Koht sa i Stortinget den 8. april 1940:

England fører krigen over på norsk område.

Så forsåvidt eksisterer ingen mørklegning. Det eneste som hindrer det historiske lys fra å skinne inn i mythenes egyptiske mørke er det even tuelt bundne mandat ovennevnte faghistoriker monne ha, så en om hans og hans kollegers virke tør anvende Ibsens ord: Om utgangspunktet er aller galest, tidt resultatet er originalest. Historier blir ikke det samme som historier.

Statsminister Churchill er ingen lys fornekter. Hans bok «The gathering Storm», som utkom i 1948, behøver ingen kommentarer av granskingsseksperten. Boken er å få i alle lojale boklader og er ikke på index over forbudne bøker.

På side 457 kan enhver få lagt fram de enkelte notoriske fakta som slår ihjel enhver nydannelse og all interessebetonet erindringsforskyvning. Da jeg ønsker å gjøre mitt til å spre Londontåken som etter Skodvins mening ruger over britenes hensikt i 1940, gir jeg selv Churchill ordet om hans plan som ble vedtatt i Supreme War Councils møte 28. mars 1940.

«Da vår minelegning av norske farvann ville måtte provosere tyskerne til å gi svar på tiltale, var man også enig om at en britisk brigade og en fransk kontingent skulle bli sendt til Narvik for å rense opp i havnen og å rykke fram til den svenske grense. Andre styrker skulle raskt bli sendt til Stavanger, Bergen og Trondheim i den hensikt å sperre disse baser for fienden.» Altså sperre tyskeres adgang til Norge!

Torsdag 27. mai 1948 offentliggjør Churchill i sine krigserindringer, solgt tmed enerett for Norge til «Verdens Gang», følgende offi beslutningen i Supreme War Councils møte 28. mars 1940 og planens realisasjon: Den 3. april satte den britiske regjering det øverste krigsråds vedtak ut i livet og Admiraltetet fikk pålegg om å minelegge leden ved norskekysten den 8. april 1940.

Etter som vår minelegging i norske farvann kunne fremkalle en

Grosserer Petersen ble foruten fribetsstraff i 1946 også dømt til å betale 100,000 kroner i bot, 300,000 kroner i inndragning og 100 kroner i saksomkostinger. Høyesterett opphevet dommen og saken ble sendt til ny undersøkelse.

Peter Petersen var en i Stavanger høyt aktet mann, og dommen vakte betydelig oppsikt. Det er noe sent å få oppreisning når man ligger under huden — etter å ha hatt en slik påkjønning.

neppe kan være særlig interessert i å bli ennå mer omklamret av Sovjet-Samveldet enn det allerede er. For Sverige vil utviklingen være meget ugunstig, all den stund svenskene ville få de russerne direkte inn på livet og Boden-linjen ville kunne bli omgått av russerne fra nordvest i tilfelle av en konflikt. For Norge vil en utvidelse heller ikke være særlig hensiktsmessig. Russerne ville nemlig da stå noen få mil fra Lyngenfjord og bare 105—200 km. fra Bardufoss. Selv om

Sagastemning på slottsplassen

En svensk avis har brakt et begeistret reisebrev fra Oslo, og Aftenposten bringer et utdrag i sin egen oversettelse. Med forbløffelse leser man bl. a.:

«Ved slittet står autentiske «tinn-soldater» på vakt med morsomme hatter med fjærdusker og vakre uniformer. Sagastemning hviler over stedet».

Hvis bladets oversetter hadde vært mere fortrolig med både Snorre og det svenske språk, ville han muligens ha funnet fram til den riktige oversettelse: Eventyrstemning, hvilket gir et noe annet bilde. Å ville sette våre gardister i forbindelse med sa-gaene, er vel å drive det vel vidt.

Til alle totninger

Alle Dere so mvil ta imot gjester til landsmøtet, henvender seg til Jan Kihle.

Hva er sannheten om de «flyvende tallerkener»?

Bygges de av tyske ingeniører som er i russisk tjeneste?

Paris: privat til 8. Mai.

Hele verden — utenfor jernteppet — taler om de flyvende tallerkener og oppfatningen varierer fra en lett nonchalanse i kategorien sjøorm til gravalvorlige hypoteser om besøk fra fjerne kloder.

I vitenskapelige kretser i Paris tror man at forklaringen ligger midt i mellom: Man er tilbøyelig til å tro at de flyvende tallerkener bygges av tyske ingeniører i russisk tjeneste og at de teknisk sett er en videreføring av V-1 og V-2 våpnene. At man har sett dem så å si over hele kloden, volder i

— Forts. siste side —

mindre makt i og for seg begeistret over å ha for lange felles grenser med en stormakt, — hvor korrekt og godt forholdet enn kan være.

Man minner i London om russernes forsøk tidligere på å få de nordiske land til å slå inn på en mer nøytral politikk, f. eks ved dannelsen av en nordisk blokk, men den almindelige mening er at regjeringen i Oslo og København neppe vil slå inn på noen ny kurs i en overskuelig fremtid.

Roosevelts skygge

går igjen i den amerikanske valgkamp. Hans dårskap overfor Stalin gir gjenlyd og Taft har klart sagt fra, at Eisenhower ikke har tatt avstand fra den amerikanske politikk som har skapt Stalins makt ved å forære ham Berlin og Manchuriet gjennom amerikanske feilgrep. Det viser seg at Roosevelts politikk, som også er skyld i vår egen stilling, ikke lenger har det store folks samtykke. Og vi håper på, at dette skal føre til, at USA med tiden vil komme så langt, at dette frie folk vil si klart fra til Vesteuropas statsmenn at hele hevnpolitikken mot dem, som så lenger, nå må få en anstendig slutt og ikke bli dømt av historien som en ny hugenotforfølgelse som foraktes i dag av hele verden. Det gjelder om å gi USA's folk grei beskjed, men det koster penger, mange penger. Men Forbundet for Sosial Oppreisning klarer det, hvis Du er med. —

«REKLAMENS TIDSALDER kjenner ingen begrensning av midlene. — Reklamen gjør alt så tillokkende som det overhodet er mulig. Den tvinger sine slagord inn på publikum som om de var virkelig sannheter, med et så sterkt innhold av avsky og forherligelse som de kan tåle. Har man et løsen, eller bare et politisk uttrykk å arbeide med: raselære, bolsjevisme eller hva det nå kan være, så har man en stokk å pryle hunden med. — Vår tids politiske journalistikk driver en-grosshandelen med stokker til å pryle hunder med, og den oppdrar sine kunder til delitanter som ser hunder overalt».

(J. Huizinga i «Kulturen i fare»)

denne forbindelse ingen overraskelse i Paris. De kan være utstyrt med tilstrekkelig drivstoff til å foreta «globale» tokt. Etter all sannsynlighet blir de drevet fram etter jet-prinsippet. Det er meget sannsynlig at de roterer om en akse, hvilket forklarer nødvendigheten av en sirkelform.

Flere vitner har uavhengig beskrevet gjenstandene som to halvkuler satt oppå hverandre. I Paris mener man at de hemmelighetsfulle tallerkener starter et steds på Russlands Østersjøkyst mellom Estland og Nord Tyskland, og at de er fjerntstyrt slik at de tilslutt kan lande ved utgangspunktet.

Redaktør
Arvid B. Arntsen
Utgitt av Interessentskapet 8. Mai

Heksetro og menneskelig skrøpeligheit

Kortsynte mennesker slår seg gjerne for brystet og lovpriser vår humane tid, som er fri for hekseorgier og heksetro. Men den som har evnen til å se tvers igjennom problemene, vil med bedrøvelse konstatere at menneskene av i dag ikke er et hår bedre enn den sene middelalder, da presteskapets inkvisisjon herjet over landene og heksebålene luet i bygd og by. Nå brenner man riktignok ikke folk på det åpne torv, nå brennemerkes de av domstolene og avisene. Men inkvisisjonen — torturen — kjener vi, ikke bare fra Gestapos kjellere i krigen og okkupasjonens tid, men også fra den lovpriste rettsstats lysceller og mørkekjellere. Metodene kan være forskjellige, men virkningen er den samme.

Vi kom til disse refleksjoner ved å lese «Programbladet» som utgis av Norsk Rikskringkasting. I forbindelse med sitt foredrag foreleden om «Heksene som for til Bloksberg» skriver Fredrik Fostvedt en orientering, som slutter slik:

«Det var sund fornuft og systematiske undersøkelser som tok knekken på heksetroen. Men beretningene om den kan være til påminnelse om menneskets skrøpeligheit. At det av og til kan trenges, kan vi se av den ting at vi ikke behøver å gå langt hverken i tid eller rom for å finne forbløffende paralleller».

Vi gnir oss i øynene og leser opp igjen disse menneskelige ord skrevet av en som ser tvers igjennom problemene. Menneskets skrøpeligheit er fortsatt stor og vi kan fremdeles finne forbløffende paralleller til middelalderens eksesser: Mange av dem som leser dette, har personlige erfaringer og dystre minner, som ikke blekner så lett. Men vil det da bli gjort noe for å hindre gjentakelser?

Genevekonvensjonen av 12. 8. 1949 om beskyttelse av sivile i krigstid er tam og gtvetydig, og personer som antas å true statens sikkerhet nyter ikke noen beskyttelse. Røde Kors' konferanse i Stockholm 1948 vedtok som innledning til konvensjonen et generelt forbud mot tortur, men det ble strøket da konvensjonen om menneskerettighetene og det foreligger da et forslag om generelt forbud mot tortur. Men spørsmålet er om forslaget dekker hele begrepet tortur. Stortinget har oversendt til regjeringen en henvendelse, hvor utenriksministeren anmodes om å redegjøre for Genevekonvensjonen og arbeidet i FN med konvensjonen om menneskerettighetene. Ved oversendelsen forutsatte fungerende stortingspresident Wiik, at saken kom opp i Stortinget så snart som råd var. Så sent som 16. 6. ga utenriksministeren i Stortinget en utenrikspolitisk orientering, men da ble hverken Genevekonvensjonen eller forslaget til konvensjonen om menneskerettighetene berørt. Og Stortinget taug og har nå tatt ferie med den følge at ingen vet eller får vite noe om Norges stilling, når saken kommer opp til behandling i FN's hovedforsamling til høsten. Spørsmålet blir da: Vil Norge gå inn for utvetydelige bestemmelser, som totalt forbyr anvendelse av tortur eller har «man» bundet seg til visse stormakters reservasjoner?

Menneskets skrøpeligheit er uforanderlig stor og dagens heksetro er bitre frukter av moderne propaganda og kan gi seg de uhyggelige utslag. Vi som har følt det på kroppen vil nå ha klar beskjed. Intet må stikkes under stol, og fortolkningskunster a la de mest populære anordninger og tilforordnede høyesterettskjennelser vil

PEDER P. PEDERSEN

Av A. F.

Noen kaller ham Ola. Forresten er begge navn gode nok. Han er vårt kjæreste barn av tiden og kan således ha mange navn. Men Peder P. Pedersen er et psevdonym for P. P. P. som kan bety så meget, det kan således også bety Progressiv Plyndret Proletar.

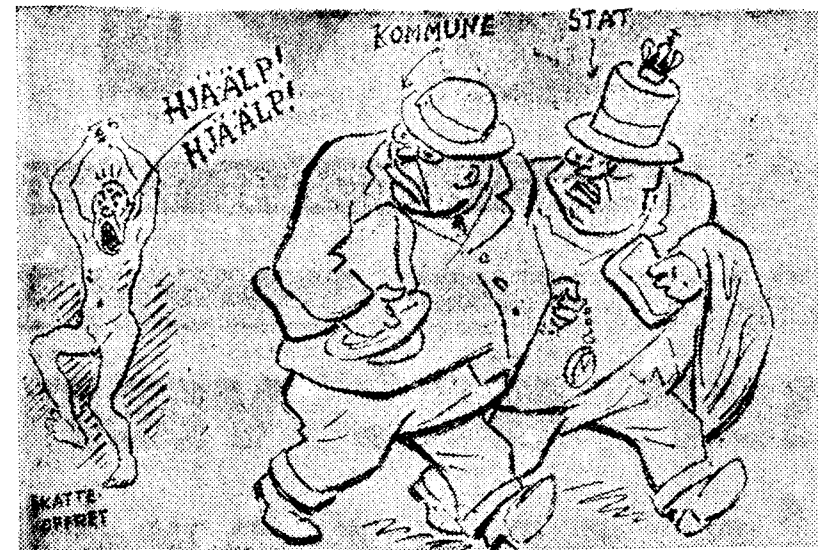
Er han jerndreier?
Nei. Før var han bonde og levde av sin åker. Nå lager han tremasse som prakkes bort og kjøper hvete fra U. S. A.

Den tid han ikke lager masse leser han om U.S.A. eller sitter med ørene langt inne i radiomottakeren og følger spent med i oljetvist og Nato og Tunis og Pammunjon og det store Hvite Hus. Han lever i det fjerne og ånder i ideer og planer og abstraksjoner og er altruist, borger av en «verden» og rotnorsk. Sitt eget jeg, sitt velgående og sine bekymringer forglemmer han for det fjerntliggende som setter hans vingebessatte fantasi i flukt, — nettopp fordi det er fjerntliggende. De store ideer blir så store og vidunderlige — fordi de ikke er hans. Og er de litt tåkede, så desto bedre. Han taler nedsettende om flukten fra virkeligheten og er selv på virkelighetsflukt. Og han tåler med et blekt smil alt ondt for den frelse som skal komme. Det er noe rørende apostolisk og kommunistisk ved ham i så måte.

Dessuten er han demokrat. Ingen må fornærme ham ved å tvile på det. Men han har gitt demokratiet en kraftig injeksjon med tuberkelbasiller og passienten har allerede feberroser. Og så skriker P. P. P. i sin nød ut over verden: Red demokratiet — demokratiet må reddes. Ja det er det det gjelder. Hans eget liv og ve og vel, hans være eller ikke være betyr ikke noe nå lenger. Skitt med det. Leve det døende demokratiet! Hans hus blir som et hvert annet hus hvor der ligger en syk: Allting dreier seg om den døds syke.

P. P. P. tjener penger på sin masse. Men han er av den arten som lar en hestesko av gull falle av hoven på et høvelig sted. Jaja, så ofrer han, og så fraranes han alt inntil den berømte buksen med lappen i baken. Men hva gjør det? — Han har jo stemmeretten, skrivefrihet (?) talefrihet (?) og iallefall tenkefrihet i behold — de største og dydebareste goder i verden. — (Handlefrihet ser vi bort fra) Og det er fremdeles pust i demokratiet. Det ser da ikke så verst ut.

Peder P. Pedersen har et bløtt og medfølende hjerte, det gråter tårer som blodsdråper over greske barn og polske flyktninger og over dem med munnkurv på i Perons vold. At hans egen bror — hans halve jeg med hustru og barn — etter fangeleir og plyndring lever som en forfulgt minoritet i sitt eget land, — med munnkurv, såvidt som det kan praktiseres — det synes å forskaffe ham den rene fryd for øye og for sjel. Han var jo som sagt sørgende, og en sørgende må jo ha noe å glede seg over ellers blir dagene for grå og triste. Keep smiling, P.

DE TO SKATTESØKERNE (etter å ha plyndret det lille skatteoffer til skinnnet): Han sa jo selv at stemmeretten var det dyrebareste han eide! Men den har vi jo foreløpig latt ham beholde — så jeg kan ikke forstå, hvorfor han står der og jodler!

fra hans søstre som sliter med vann bøttene gjennom dypsneen. Skulle det finnes noen så forstandsløs at de lar som om de ser det, ja, så kan jo P. P. P. bygge et kommunenes hus i Oslo eller en millionsskole på en haug. Man skal jo hjelpe de små i samfunnet og alle moner drar. De andre tilbakeleggende områder i eget land er lettvinest å evakuere ved «stønna». Som hovedprodukt ved denne driftsmåte får man masse mennesker og som biprodukt mindre individualitet. Denne gescheft burde utvides.

P. P. P. er som sagt en lidenskapelig avisleser og radiolytter. Dette er han ikke blott og bart for å flykte fra seg selv og sitt. Dette skjer helt «umedvet». Nei, han skal skaffe seg rede på hva som foregår — på overflaten — i det fjerne så han kan tale med når han blir bedt i selskap med Onkel Sam, John Bull, Marianne og dear old Joe og andre

prominentser av den høyere adel. Da tar Peder på seg sin fløyelsmantel med gullknapper — Sa noen nikkel? — Nei, gullknapper og seierskors og sitter blant de andre store og pirker tennene, som om han hadde spist seg overmett på fasaner til middag. Jaja, brystet er fløyel, prydet med gull og greler, men ryggen er bar og nedenfor er det bare blanke baken. Peder er i virkeligheten en fullgod Don Ranudo. — Det siste leses fra høyre.

Hjemkommet brysker han seg over sin gamle og herlige kultur, som kanskje — når alt kommer til alt — er ham til hindring på hans ferd mot et mål, som for oss ligger i dunkelhet. Og skal hans kultur gå undas — enten under vestens kapitalimperialisme, eller under asiatiske kommunisme — så skal den iallefall gå under på Ny-rot-sam-norsk, det kan P. P. P. trygt banne på.

Det blåser en mildere vind i Danmark

Utrenskningen av tjenestemenn tas opp til revisjon

296 tjenestemenn ble avskjediget, hittil bare 20 gjeninntatt, men nå kommer forandringen

296 DANSKE TJENESTEMENN ble avskjediget ved den ekstraordinære tjenestemannsdomstol, som trådte i virksomhet umiddelbart etter okkupasjonens slutt. Av den beretning som er avgitt i disse dager, utvalget for tjenestemennenes

var utfør. De ble ved den anledning ikke skissert noen form for løsning av de avskjedigedes problemer, som utvalget har stillet i utsikt en betenkning innen 1. juni og i denne, som vil bli tilstillet finansministeriet, vil der bli redegjort for forholdene

en redaksjonell artikkel i «Farmand» leser vi følgende: «Siviliserte stater har oppstilt prinsipper for lovgivningen. Blant disse prinsipper er særlig to viktige:

At loven skal være gitt før den handling foretas som loven skal anvendes på. Forutsetningen er at menneskene ikke kan innrette seg etter en lov de ikke kjenner og at loven ikke skal være en felle for hederlige folk.

At loven skal være lik for alle. Det som en kan oppnå, skal enhver med samme kvalifikasjoner kunne oppnå. Det som ikke kan ramme en, kan heller ikke ramme andre i samme stilling».

Vi er helt ut eni. Men dette grunnsyn må ikke gjelde bare når det er tale om de næringspolitiske overgrep, som sosialistene nå truer med og som «Farmand» er den uredde og talentfulle motstander av. Det bør og må gjelde også i alle andre spørsmål — som f. eks. når det er tale om den lovbryterske forfølgelse av de tidligere NS-medlemmer. Vil derfor «Farmand» være konsekvent, må det utmerkede tidsskrift også gi oss medhold i vår kamp for rettstatens mot de grunnlovsbrytere som satte i gang det såkalte rettsapparat mot alle dem, som hadde vært medlemmer av NS og unnlot å straffe tyskhandlangerne innen LO og næringsorganisasjonene.

«Farmand» skriver med henblikk på den nye makt som Prisdirektoratet vil erverve seg gjennom å forene lovgiverens, forvaltningens, påtalemyndighetens og ofte domstolens normale funksjoner: «En slik ordning er systematisk det karakteristiske for eneveldet, hvor all makt er på en hånd og hvor individene må nøye seg med nåden i stedet for retten».

Ja, dette er som talt ut av vårt eget hjerte, men vi synes da, at «Farmand» ville ha stått betydelig sterkere, om redaksjonen hadde gått helt og fullt inn for vår sak. Vi nevner dette til velvillig overveelse. Det er en enkel sak å skrike opp, når det tråkkes i ens egen sirkel, men langt annerledes modig og viktig når det er tale om rettsikkerheten også for andre.

Grunnen!

«Et utslag av den eldgamle filosofi om at man blir glad i den man gjør vel imot, men hater den man har gjort urett».

(—dan, Aftenposten nr. 265 12. juni 1952).

Hvis —dan har rett i sin påstann, så forstår man også grunnen til at jøssingene har det så travelt med å hate NS-folk og stadig forsøker å puste til hatet, som nå sist skuespiller Sigurd Magnussen. Etter hatets utslag å dømme må jøssingene ha begått et hav av urett!

Y.

EKSKONG MICHAEL

og hans hustru, Anne, har tatt bopel i den avsidesliggende engelske landsby Ayot St. Lawrence, hvor Bernard Shaw levte sine siste år. — Huset, som de bor i, er gammelt og omgitt av en park, som forøvrig er vedlikeholdt av en slik eller en slik

delse av tortur eller har «man» bundet seg til visse stormakters reserverasjoner?

Menneskets skrupelighet er uforanderlig stor og dagens heksetro er bitre frukter av moderne propaganda og kan gi seg de uhyggelige utslag. Vi som har følt det på kroppen vil nå ha klar beskjed. Intet må stikkes under stol, og fortolkningsteknikker a la de provisoriske anordninger og tilforordnede høyesterettskjennelser vil vi ikke ha mere av. Vi vil ha rettsstaten tilbake og vi vil ha beskjed om de norske delegertes mandat i denne sak før de møter i FN's hovedforsamling. Hemmelighetskremmeri vil bare gjøre galt verre.

Så sandt — så sandt!

Prins Georg av Hellas, kongehusets eldste medlem, feirer sin 83 års fødselsdag i Danmark og er i den anledning blitt intervjuet. Vi klipper en bit:

— Hva skal det til for å få fred i verden?

— Fornuftige menn og hederlige menn.

— Er politikkerne verre nå til dags enn i gamle dager?

— Nei, slik har det visst alltid vært. Men det var allikevel lettere den gang, for da hadde menneskene idealer og moral! I øyeblikket står jo verden ganske og aldeles på hodet.

Prins Georg ser hoderystende ut av vinduet, hvor kolde grå skyer skjuler solen og sommeren.

— Selv meteorologien synes jo å være kommet ganske og aldeles på avveier.!

ADVARSEL!

Hvilke farer lurar ikke på den mann som vil rote seg inn i statens affærer.

(Charles Churchill 1731—1764).

I de åra ja . . .

Venstrebladet Sunnmørsposten, Alesund, siterer følgende linjer i Dagbladets omtale av Trygve Utheim ved hans død: «I de årene han bodde i Oslo, var Trygve Utheim aktivt medlem i Oslo Venstre og representant for den radikale fløyen i Venstre. De siste årene fikk han et mer konservativt syn og ble en ivrig eksponent for det konservative synet i Venstre». Og så gir bladet den følgende veltrufne kommentar:

I de åra ja. Da var Trygve Utheim radikal. Og han var Dabladets mann. Utheim kom bort fra hovedstaden. Dagbladet og Thagaard ble der.

Et stort, krevende og ansvarsfullt arbeid ventet ham. Han møtte andre mennesker, andre forhold og andre problem. Livsform og tenkemåte må på mange måter være annerleis i eit fylke med jamne og drivende bønder og fiskere enn i storbyen. Horisonten blir en annen, med videre himmel der enn den er for mange i byen.

Utheim kjente til dette — fra oppveksten på Veblungnes og fra sitt arbeide med kommunale saker i de-

etter fangeleir og plyndring lever som en forfulgt minoritet i sitt eget land, — med munnkurv, såvidt som det kan praktiseres — det synes å forskafe ham den rene fryd for øye og for sjel. Han var jo som sagt sorgende, og en sørgende må jo ha noe å glede seg over ellers blir dagene for grå og triste. Keep smiling, P. P.

Som den hjertebløte og store filantrop og den handlekraft han er har P. P. fått tak i noen tilbake-liggende områder som han skal vel-signe i det fjerne. Han lever jo på ingen måte selv av milde gaver, så hvorfor ikke. Og hvem tør nekte for at tanken er vakker og handlingen kan bli like så bra som når UNRA-hjelpen forsvant i Kinas korupsjonssump. Men hvordan enn alt blir, så er dette tiltaket så vakkert et glansbillede som sikkert får den mest skeptiske til å vende synet fra Peders brødre som slites på veiløse gårder og bor i helsefarlige hus, og

partementet. Og han var ung med åpent sinn da han ble fylkesmann.

Dagbladet ble hvor det var. Det fikk stadig snevrere horisont og snevrere sinn. Det lot seg lede av menn som møtte problemene på kontoret og ikke ute i livet. Så gikk det som det måtte gå. Bladet og mannen som det for hadde stått sammen med, gled fra hverandre.

I slike høve passer det lite med ordklisjeer som radikal og konservativ — et ord som demokrati har heller ikke samme innhold aust og vest for jernteppet. Det er ikke bare Trygve Utheim som Dagbladet har skilt lag med i de 24 åra han satt på Møretun. Det har stilt seg utenfor hele landsvenstre.

296 DANSKE TJENESTEMENN

ble avskjediget ved den ekstraordinære tjenestemannsdomstol, som trådte i virksomhet umiddelbart etter okkupasjonens slutt. Av den betyning som er avgitt i disse dager for utvalget for tjenestemennenes løninger fremgår det, at ca. 20 av disse senere er ansatt i honorar-lønte stillinger i henhold til et sirkulære, som finansminister H. C. Hansen sendte ut i 1949 etterat folkets konservative hadde reist spørsmål om å mildne vilkårene for de hardt dømte tjenestemenn. Det var det hele dengang. Av de 296 avskjedigede var 178 i statstjeneste, derav to prester og en graver. 48 var lærere i folkeskolen og 70 kommunale tjenestemenn. 39 av dem var ikke berettiget til pensjon, da de ble avskjediget, og 66 ble ved domstolens kjennelse avskjediget uten pensjon, 30 med full pensjon og resten med delvis pensjon.

Domstolen avsa også kjendelser om degradasjon. Om en av disse er det fra folketingets talerstol opplyst, at degradasjonen er opphevet. Det gjelder trafikkspektor Hedegaard, som ble dømt i egenskap av sekretær i Dansk-tysk forening. Han har fått sin lønn som trafikkinsektor, men har fremdeles den tittel som han fikk ved degradasjonen, nemlig overtrafikk-kontrollør. Det er således vanskelig å forstå sammenhengen, skriver dansk «Nationaltidende», hvorfor vi har hentet våre opplysninger.

De tall som er nevnt her, fremkom i lønningssutvalget idet formannen for det av ministerie nedsatte utvalg for undersøkelse av mulighetene for å endre de avskjedigede tjenestemenns vilkår redegjorde for det arbeide som

var utført. De ble ved den anledning ikke skissert noen form for løsning av de avskjedigedes problemer, men utvalget har stillet i utsikt en betenkning innen 1. juni og i denne, som vil bli tilstillet finansministeriet, vil der bli redegjort for forholdene og for de tekniske muligheter for å gjøre noe positivt for de avskjedigede tjenestemenn.

Dette møtesees med spenning i store kretser og «Nationaltidende» skriver: «Befolkningens voksende forståelse av, at der i de første befrielsesår skjedde urett mot disse mennesker, har i den senere tid gitt seg tilkjenne på forskjellig måte, og det er gledelig — men ingenlunde for tidlig — om denne forståelse er ved å vinne gjenklang også på de steder, hvor man virkelig er i stann til å gjøre noe for å jeyne uretten. Resosialiseringen av dem, som dømtes etter den egentlige forrederilov for virkelige forbryelser, er i det store og hele tilendebrakt, hvorimot de tjenestemenn, som ikke kunne tiltales etter samme paragrafer, men som — kan man visst si — kun mer i allminnelighet fantes modne for utreskning og dømtes ved tjenestemannsdomstolene, stadi dig må slepe rundt med virkningene av sin «straff». Derved er de «utrenskede» tjenestemenn, som alene av alle kom til å unngjelde for den politikk, regjeringen med befolkningens godkjennelse førte overfor tyskerne inntil 29. august 1943, i virkeligheten blitt vesentlig hårdere behandlet enn forbryterne».

Som man ser, blåser det en mildere luft i Danmark enn her hos oss, og vi skal holde våre lesere underrettet om begivenhetenes gang.

EKSKONG MICHAEL

og hans hustru, Anne, har tatt bopel i den avsidesliggende engelske landsby Ayot St. Lawrence, hvor Bernard Shaw levte sine siste år. — Huset, som de bor i, er gammelt og omgitt av en park, som forøvrig er vedlikeholdt da man ikke har funnet noen som har råd til å holde den vedlike. Huset har 30 værelser og hører til kategorien «hvit elefant», d.v.s. ingen lord har lenger råd til å bo der og garantere for at bygningen blir holdt vedlike. Ekskong Michael har forhåpentlig reddet så meget for sin landflyktighet at han klarer det inntil — som han håper — Romania kommer på andre tanker og kaller ham tilbake.

PROF EMIL SMITH I DAGBLADET

7. 6. 1952: «Sigurd Hoel nevner som de viktigste av de sjelelige krefter som dominerer utviklingen i dag: uvitenhet, fordommer, angst, misstenksomhet. — — — Uvitenheten har kanskje også større makt nå enn før; uvitenhet er nemlig ikke å vite ingenting, men å vite så mye at man tror man vet nok. — — — Den som ingenting vet, vet heller ikke noe galt, men den som vet for lite, vet ingenting riktig.

Fordommer er en følge av uvitenhet, — — — den moderne sivilisasjon har frembrakt hittil ukjente maktmidler til å skape og organisere fordommer ved hjelp av reklame og propaganda på den ene siden og isolasjon og ensretting på den andre. — — — Derfor har Sigurd Hoel utvilsomt rett i at fordommene er en viktig årsak til tidens elendighet».

Utenrikskrønikk

Det offentlige diplomatis fiasko

Richardieu sa engang: «Forhandlinger er nødvendige, selvom de ikke fører til resultater. Det er bruk for en bestandig fortrolig sondering av motpartens synspunkter». Men vårt demokrati forlanger offentlige forhandlinger og ser på det hemmelige diplomati som en levning fra enevoldstiden. Resultatene kjenner vi alle altfor godt. En statsmann som Clemenceau, som vel også på sin måte var demokrat, mente imidlertid, at krig var et, for alvorlig anliggende å overlate til generalene. Erfaringene fra det åpne diplomati, slik som det er praktisert av FN tyder på, at utenrikspolitikk er et for alvorlig anliggende å overlate til politikkerne. Det er bruk for statsmenn, som ikke opptre i fjernsynskameraenes søkelys.

Det er i den siste tid hendt ting som tyder på at de ledende nasjoner er på det rene med at det nå må skje en forandring

Visutenriksminister Gromyko er utnevnt til ambassadør i London og George Kennan er ankommet til Moskva som USA's ambassadør. Gromyko er nest Stalin og Molotov den mest innflytelsesrike mann i utformningen av Sovjets utenrikspolitikk, og det må være en viss mening i at han nå sendes til Vesteuropas avgjørende politiske sentrum. Det samme kan sies om George Kennan, som er Amerikas betydeligste diplomat med en erfaringsrik fortid og et inngående kjennskap til russisk politikk.

Begge disse utnevnelser utlegges som et bevis på at både Moskva og Washington nå har erkjent at det er påkrevet å vende tilbake til det hemmelige diplomati, hvis ikke verden ugjenkallelig skal drives inn i en situasjon som må føre til krig. — Hvor forskjellig enn amerikansk og russisk diplomati kan være, er det klart at de i hvert fall har

det tilfelles at de betrakter verden ikke bare som en kamp mellom ideer, men også som en kamp om makten. Og begge de nyutnevnte er menn, som har hatt avgjørende innflytelse på sine respektive lands utenrikspolitiske retningslinjer. Kennan som leder av det amerikanske utenriksministeriums planlegningsstab og Gromyko som Molotovs betrodde mann i Sovjetunionens utenriksministerium.

Det er også verd å nevne at Kennan i den tid han var utenfor nummer har gitt tydelig uttrykk for sin mistillit til det åpne diplomati. Han og mange med ham har innsett hvor vanskelig det kan være å føre en klok utenrikspolitikk, når den helt og holdent skal bygge på folkemeningen. Man fikk erfaring nok i ti-året før den annen verdenskrig, da folkenes krigstretthet og pacifisme førte til de sletteste resultater. Og etter krigen har man kunnet se hvorledes folkestemninger og innenrikspolitisk agitasjon gang på gang har truet med å føre diplomati inn i uforsonlighetens blinngate.

Det engelske tidsskrift «Economist» beskjefteget seg for vel et år siden med problemet hemmelig diplomati og skrev bl. a.: «Ved

å bringe politikere inn på diplomatenes plass fremkalte det forhastethet, forfengelighet og urealistiske ideer om likhet mellom stater av vidt forskjellig styrke. Det stillet krav om offentlighetens støtte i innviklede og vanskelige saker som offentligheten hverken hadde viten eller dømmekraft eller tålmodighet til å beherske. Dette fremkalt kompromiser, som forringet verdien av internasjonale kontrakter og prisga ofte prinsippet til fordel for hensiktsmessigheten. Hvis dette gjalt den første etterkrigsordning, under hvilken det ble avholdt 23 større konferanser mellom januar 1920 og desember 1922, hvor meget mere gjelder det så ikke i dag, da det neppe går en måned uten at utenriksministre reiser fra det ene utmattende offentlige eller halv-offentlige møte til det annet.

Den amerikanske utenriksminister Byrnes berettet på omslaget til sin bok «Speaking Frankly» at mellom januar 1945 og oktober 1946 reiste han 130 000 km og tilbrakte 250 dager på internasjonale konferanser. Hva mr. Harold Nicholas sa om lord Cursons periode, det gjelder også for mr. Byrnes: konferanser holdes i de vilkår som bys under offent-

lig overvåkelse, offentlig forventning og personlig avmattelse. Nå tildags kunne han ha tilføyet at neppe en tale holdes uten hensyntaken til dens verdi som propaganda og neppe en note eller et memorandum utveksles uten med en halv mistanke om, at den før eller senere vil finne vei ut i verden enten gjennom amerikansk presse eller gjennom Moskva radio. Ja, å innhøste propagandaeseirer, å gripe hva der kalles det diplomatiske initiativ, er blitt en av diplomatiets hovedoppgaver, — skjønt dets eneste oppgave skulle være å klarlegge og forbedre forholdet mellom statene».

Senere skriver «Economist»: «Hvis Stalin har noe reelt og lovende å si om måten å løse den internasjonale spenning på, vil han givetvis ikke la det si offentlig. Det vil ikke likne russerne å vise sin kort før spillet er begynt. Når det foregår viktige pris eller handelsforhandlinger, fastholder man hemmeligheten like fra begynnelsen. Hvorfor så ikke uten den samme sikkerhet for forhandlinger som kan bli avgjørende for fredens fremtid? Det er nødvendig å innse — særlig i USA — at makten til å formulere Sovjetunionens politikk

er konsentrert i hendene på to eller tre menn, ikke hos det russiske folk, og at de hverken vil eller kan avsløre formuleringen av sin politikk så hele verden kan se den. Hvis man skal kunne forhandle med dem, må man innlede forhandlingene og vide-reføre dem i en så apsolutt hemmelighet, at den ikke kan brytes hverken av pressen eller dens normale, diplomatiske informasjonskilder».

Nå får man anledning til å se, om de to utnevnelser fra russisk og amerikansk side innebærer, at man vender mere tilbake til det hemmelige diplomati og at eventuelle tilnærmelser kan finne sted uten at hele verdens søkelys rettes mot de menn, som får de spesielle oppdrag og at disse kan arbeide uten til enhver tid å måtte ta propagandamessige hensyn for å bevare prestigen. — Det er derfor all grunn til å følge utviklingen med oppmerksomhet og heller fire litt på de såkalte «demokratiske» prinsipper om full offentlighet. I realiteten er jo dette bare kamuflage. For folket får så allikevel ikke vite alt og savner derfor betingelsene for å avgi en uildet dom i den innviklede materie.

Åpent brev til form. i N. Lærerlag, hr. Kåre Norum

Kåre Norum.

Etter krigen fikk jeg melding, undertegnet av Kåre Norum og Olav Kvalheim, om at jeg ikke kunne være medlem av N. Lærerlag da De hadde fått vite at jeg hadde vært medlem av Lærersambandet. Det ble meg også fortalt at De dengang forsikret at hver eneste sambandslærer skulle ut av skolen.

Av Deres vitneprov i forskjellige rettssaker (bl. m. andre ting) framgår det at De anser Dem for en mektig mann, og en av hovedpersonene i den såkalte «Lærerfronten», og at De (og andre) gjerne tillegger Dem en god del av æren for dens virksomhet og bedrifter og for — resultatene.

Æren er det vel forøvrig neppe mang som misunner Dem i dag. «8. Mai» har presentert Thorsrud-saken for Dem. På det første årsmøtet i Vestf. krets av N. Lærerlag etter krigen var De foredragsholder. Etter avisreferatene å dømme, besto Deres foredrag hovedsakelig i å skjelle ut og sjikanere Deres mangeårige kollega som endog hadde «delt lærerrom» med Dem i 7 år, hr. Odvar Sæther, som den gang satt arrestert med utsikt til å bli skutt, eller i beste fall innesperret på livstid. De var også på forhånd omhyggelig innviet i likvidasjonsplanene mot Deres tidligere medarbeider i «Lærerfronten», hr. overlærer Haug (jf. Sam-Knutzen —Haug-saken). Dette forteller vel adskillig om Deres karakter og mentalitet. — Og om den mann som har akslet meg fram til å bli lærernes fremste tillitsmann.

Under henvisning til to tidligere skriftlige og direkte henvendelser (datert 5-3 51 og 14-2 52), som De imidlertid ikke har sett Dem i stand til å besvare, tillater jeg meg som et av ofrene for Deres (Lærerfrontens) virksomhet, herved offentlig å stille Dem overfor (i det vesentlige) de samme spørsmål og betraktninger som i de før nevnte skrivelser:

1. Hvem fikk De (Lærerfronten) Deres myndighet fra (Hvem var Deres oppdragsgivere)?

10. Med hvilken rett fremstiller De (Lærerfronten) forholdene under krigen i Deres propaganda som om lærernes aksjon dengang nesten var en enstemmig (ca. 90 pst.) spontan og frivillig reaksjon mot tyskerne og NS? Og at det utelukkende så å si, var utslag av mot og patriotisme og at de som inntok et annet standpunkt var feige og bevisste lovbrytere, skurker og landsforredere?

11. Er ikke en slik framstilling av forholdene fra «Lærerfrontens» side, svart og bevisst løgn?

12. Med hvilken rett søkte «Lærerfrontens» tilhengere å tvinge — f. eks. ved protester og streiketrusler — de ansvarlige og rettslige myndigheter til å fremme forfølgelsen av sambandslærerne og andre på en langt mere hensynsløs og brutal måte enn som var tilskrevet både departementet og etter «de provisoriske anordninger»?

Lærernes organ — hvor De visstnok var redaktør dengang — var stolt over den storartede «ro og verdighet» som hadde preget arbeidet med å kaste ut av sitt arbeide flere hundrede lærere, og dermed berøve dem og deres familier sine eksistensmuligheter.

Burde vi ikke heller kalle det raskap, vold og terror å forfølge politiske motstandere og forsvarsløse mennesker med slike midler og etter slike metoder som De (Lærerfronten) benyttet Dem av? — og at det minst av alt har noe med «ro og verdighet» å gjøre?

Kr. La—m.

Frigjørings- kringkaster.

New York: privat til 8. Mai.

I en amerikanske admiral Alan G. Kirk, som står i spissen for den amerikanske komite for frigjøring av Russlands folk, opplyser at det i nær fremtid vil bli satt i gang en ny radiostasjon som får betegnelsen «Frigjørings - kringkasteren». Ledende russiske flyktningeorganisasjoner over hele verden er gått sammen om å skaffe midler til kringkasteren. På et møte i München ny lig ble ti forskjellige russiske flyktningeorganisasjoner enig om å slutte seg sammen om et aksjonsprogram. Det ventes at ytterligere organisasjoner vil slutte seg til dem etterhvert.

«Mange av de europeiske

spørsmål er ennå uløst, og uten illusjoner må vi være forberedt på at det vil komme hårde og vanskelige

HARSEM

vasking av rettsoppgjøret».

er på grunn av 20 punkter i sine bøker på tilsammen 530 sider dømt for «bevisst bak-

Hans siste bok «Rettsoppgjørets svarte flekker» 200 sider — kr. 10,— og «Folkedommen over rettssvikene» 55 sider — kr. 1,— kan ennå skaffes. Send Deres bestilling gjennom «8. Mai» og bøkene vil bli Dem omgående portofritt tilsendt.

Salgssjef — partner

Yngre energ. erf. selger, gjer. m. bil. Fabr.forbr.artikl. Sentr. sted. Event. leiligh. Tiltr. snarest. Innskudd 15 000. B. m. «Østlandet» sendes 8. Mai.

Tur fra Rogaland til Toten.

Hvis mange nok melder seg vil det bli arrangert busstur til Toten 9. og 10. august. De som vil delta må melde seg innen 15. juli. Nærmere opplysninger i telefon Stavanger 21133 eller pr. post til P. Thjømmø, boks 122, Stavanger.

Stor Forundringspakke nesten gratis

Vi må skaffe oss lagerplass og sender Dem derfor mot postoppkrav en pakke romaner, kriminalromaner, reiseskildringer etc. av høyeste kvalitet og utstyr og som tilsammen utgjør

verdier for ca. kr. 80

og De vil ikke tro Deres egne øyne, når De ser hvad De har fått.

for kr. 10

+ porto og oppkravsgebyr ved å sende inn denne annonsen med Deres navn og adresse til HANS MARTINUSSENS FORLAG — BERGEN.

navn

gate, vei o. l.

poststed.

Trykksaker

av enhver art utføres. — Hurtig levering Rimelige priser. Spes.: Merkantile trykksaker og familietrykksaker.

Boktrykker
FINN BRUN KNUDSEN.
Boks 1407 — Oslo.

Tidl. NS-mann ønsker bekjent skap med grei gjente mellom 20 og 30 år, med interesse for jordbruk. B.m. 'Gudbrandsdøl nr. 208'

vekkerur

Kr. 18,10 — 21,50 — 23,50 — 24,75 — 25,50 — 27,50 og 34,60

Sendes mot oppkrav.

Urmaker R. Gjessing,
Drammen.

Har du et gildt foto, eller helst en film av et slikt, du er særskilt gla i og daglig kunne ønske å ha for øye på din vegg? Send det til meg! Jeg lar det forstørre til 18x24 cm. og fargelegger det i garantert prima kunstutførelse med lys ekte Kodak oljefarger for kr. 11,50 og kr. 13,50 henholdsvis for film eller gammelt bilde. Forstør. alene kr. 5,50 og 7,50. Anm. — om mulig — spesielle farger f. eks. på klær, hus, dyr e. l. Oppkrav.

Harald Hovind, Holt
i Aust-Agder.

Direktør Arne Bergsvik skr.: «Make til fargelegging har jeg ikke sett. Det er utenkelig, at bildene ikke er et vaskeekte forgefoto. Jeg skjønner ikke hvorledes dette er mulig. Slike fargegyanser! Slik nøyaktighet! Gratulerer gamle venner! — og kunstner.»

OVERRETTSSAKFØRER

BJØRN SLENES

Aasnesgården, Notodden.
Telefon 486.

Stilling ledig

Rask og villig yngre mann, eller møller, kan få plass straks i

Bestillingsyddel.

Herved bestilles fra HANS MARTINUSSENS FORLAG, Bergen, ekspl. R. Astrup Nielsen: EVENTYRET OM «SOLBRIS» a kr. 23,00 innb. mot postoppkrav uten ekstra kostninger for meg.

Navn:

(skriv med blyant)

Adresse:

(skriv tydelig).

FRA FORBUNDETS SEKRETARIAT.

Forbundets landsmøte

Forbundets landsledermøte holdes i år lørdag 9. august kl. 10 i Østre Toten Festivitetslokale på Kraby på Østre Toten (Oppland fylke). Følgende dag — søndag den 10. august kl. 12 — blir det holdt et utendørs stevne samme sted. I tilfelle av ugunstig vær blir stevnet holdt innendørs i Festivitetslokalet.

Til landsledermøtet 9. august møter de spesielt oppnevnte fylkesrepresentanter. Ellers er det til dette møte fri adgang for alle interesserte. Ifølge vedtektene kan disse være med i debatten og også stille forslag, men stemmerett har bare de møtende fylkesrepresentanter.

Stevnet søndag formiddag den 10. august er åpent for alle. Forbundet arrangerer dette stevne med det for øye at det denne dag blir en virkelig mønstring av meningsfeller fra det hele land. Møtprogrammet vil bli offentliggjort senere.

Foreløbig er det meget om å gjøre — av hensyn til innkvarteringen og bespisningen — at man kan få en oversikt over hvilket frammøte man kan gjøre regning på. Man ber derfor om at de som vil delta, så snart som mulig og senest innen 25. juli fyller ut og sender inn til sekretariatet nedenstående skjema:

(Stryk det som ikke passer.)

Til FORBUNDET, Kjerschows gt. 5, Oslo.

Undertegnede

(tydelig navn og full postadresse)

ønsker å delta i:

1. Forbundets landsledermøte 9. aug. 1952
 2. Forbundets stevne 10. august 1952.
- Sammen med meg kommer følgende tilh. min husstand:

1.
2.
3.
4.

Jeg/vi ønsker å bli tilvist natteløst i tiden til august, altså for natt/netter. (Har man spesielle ønsker om innkvartering, bes dette opplyst i en følgeskrivelse).

Jeg/vi ønsker å delta i:

1. Frokostlunsj lørdag 9. august (pris kr. 4,00).
2. Middag lørdag den 9. august (pris kr. 7,50).
3. Frokost søndag 10. august (smørbrød ell. labskaus, (pris kr. 4,00).
4. Følgeskrivelse etter stevnet (pris kr. 7,50)

av ofrene for Deres (Lærerfronten) virksomhet, herved offentlig å stille Dem overfor (i det vesentlige) de samme spørsmål som i de før nevnte skrivelser:

1. Hvem fikk De (Lærerfronten) Deres myndighet fra (Hvem var Deres oppdragsgivere)?
2. Hva gikk Deres myndighet og mandat ut på?
3. Med hjemmel i hvilken lov?
4. Hva var koordinasjonskomiteen, dens mandat og myndighetsområde? — De var også med på å utstede formulærer til protest mot Lærersambandet, har vi nå hørt.
5. Hvilken forpliktelse og ansvar innebar det for dem som fikk formulærene, i henhold til hvilken lov?
6. — Og for dem som ikke fikk dem? og som bevisst var hindret i å få dem?
7. Det samme spørsmål gjelder parolene som De (Lærerfronten) sendte ut.
8. Med hvilken rett — juridisk, moralsk, kristelig (De er jo en kristelig mann) — kunne De, hr. Norum, forlange at noen skulle dras til ansvar i henhold til denne Deres virksomhet, som bevisst var hindret i å bli kjent med den?
9. Hvorfor var denne Deres virksomhet (og krav) i det heletatt nødvendig hvis De befant Dem på lovens og rettens grunn — og vi ikke?

sjoner vil slutte seg til dem etter hvert.
 Historie, 2014
 «Mange av de europeiske spørsmål er ennå uløst, og uten illusjoner må vi være forberedt på at det vil komme hårde og vanskelige tider. Hvis da de nordiske land i samarbeide vil gjøre en human innsats i verdenshistorien, så gjelder det først og fremst å ikke la seg dupere av noen maktgruppes poliikk, men å se sakene realistisk, klokt og kyndig og - selvom det vil koste noe. Da vil ULTIMA THULE få sin store oppgave, og den må løses med europeerånd, til alles beste, men til ære for de land som tar et kraftig løf».

(Sacha Sissener i «Roma mid imo» 1937).

DET ER SAGT:
 «Ethvert fremskritt begynner i det små og ved enkeltmann. Massen kan ikke bli bedre enn summen av individer. Fremskritt skapes i mannen selv. Når han går fram fra betenkelighet til avgjørende beslutning, når han går fra ungdom til moden dømmekraft, når han går fram fra lærling til å være mester, når han fra å være en dilettant blir til en arbeider, som finner en uforfalsket glede i sitt arbejde, når han fra å være en øyentjener går fram til å bli en mann, hvem man kan betro et arbejde uten at man behøver å se ham

Tidl. NS-mann ønsker bekjent skap med grei gjente mellom 20 og 30 år, med interesse for jordbruk. B.m. ,Gudbrandsdøl nr. 208'

Ny HETS-kampanje i Moskva

New York: privat til 8. Mai.

I USA har man registrert at Sovjet-Unionen har forsterket sin hetskampanje mot USA gjennom pressen kringkastingen og på offentlige møter. Man har aldri siden den annen verdenskrig registrert en så bitter kampanje som den russerne nå driver. Russerne hevder stadig at amerikanerne driver bakteriologisk krigføring i Korea. Sovjetrussiske talere og sribenter gir uttrykk for en sterk moralsk indignasjon over «de styrende» i USA og det er neppe tvil om at både lyttere og avislesere er sterkt rystet over det de hører og leser. Den nye amerikanske ambassadør i Moskva, George F. Kennan, er meget bekymret over denne utvikling, og det er ingen tvil om at man på sovjetrussisk hold er klar over ambassadørens synsmåter.

på fingrene eller å påskyne ham — ja, da går verden fram!»
 Henry Ford i «Mitt livs arbejde».

Stilling ledig

Rask og villig yngre mann, eller møller, kan få plass straks i Risebru mølle, Dal st. i Ullensaker herred, 55 km fra Oslo. Eget værelse samt kost.

H. C. Halvorsen, Risebru mølle, DAL st.

Bekjentskap ønskes.

Enke i førtiårene tidl. NS. og med fortsatt samme livssyn og dertil glad i bondeyrket ø. brev.v. m. real og solid tidl. NS-bonde. B. m. foto som returneres og full stendige oppl. mrk. «Gode venner og kamerater nr. 209».

Rheinmetall

reiseskrivemaskiner. Et mindre parti kan leveres ca. 10. juli mot omgående bestilling. Pris med koffert og 1 års garanti netto kontant kr. 640,00. Skriv og bestill i dag.
 Sverre Jacobsen, Ilseng.

Jeg/vi ønsker å delta i:

1. Frokostlunsj lørdag 9. august (pris kr. 4,00).
2. Middag lørdag den 9. august (pris kr. 7,50).
3. Frokost søndag 10. august (smørbrød ell. labbskaus, (pris kr. 4,00).
4. Fellesmiddag etter stevnet (pris kr. 7,50).

Til dekning av disse matutgifter følger som bancopost/postanvisning/postgiro til 150 28, kr. (av h. t. dem som skal førestå matstellet må vi innstendig be om at denne betaling foregår samtidig med tegningen).

den juli 1952.
 (Underskrift)

Godhetsfullt bistå oss med å fylle ut det foranstående skjema så nøyaktig som mulig. Utførlig og betimelig beskjed vil lette de forberedende møteutvalgs arbeid i en vesentlig grad. Vær også så elskverdig å gi sekretariatet underretning om det — etterat De har tegnet Dem — skulle inntreffe noe som hindrer Dem i å møte.

Så snart matpengene innløper vil De fra sekretariatet motta kuponger for de måltider De har bestilt. Regn ikke med at det er tidnok å bestille under selve møtet. Så mange som man her må regne med, må de som skal stille, nødvendigvis ha en forhånds oversikt.

Av hensyn til dem som benytter biler eller busser, vil det på stevnestedet bli arrangert rommelig parkeringsplasser med stadig vakthold.

Oslo den 29. juni 1952.
 FORBUNDETS SEKRETARIAT.

«8. Mai»
 kronikk 11. juli 1952

Vi skriver historiens dom i dag.

XXI.

I september 1944 oppnevnte departementet et Londonutvalg II bestående av høyesterettsadvokat Annæus Schjødt, fylkesmann Trygve Utheim og byråsjef, nå statsråd Erik Brofoss til behandling av og uttalelse om «forslaget hjemmefra». Utvalget innskrenket seg til å behandle særlig viktige spørsmål.
 Det frarådet å opprette egen politi- og påtalemyndighet for landssvik, ordningen ville bli mindre smidig og føre til kompetansecstrid. — «Desuten vil den foreslåtte ordning lett vekke en forestilling om at man bevisst søker ut folk av en pågående og «bløtdøstig» type til denne spesielle oppgave». Jfr. hva vi i forrige artikkel skrev om oppnevning av domsmenn og dommere.
 Angående rettergangen fant utvalgets flertall ordningen med store meddomsretter istedetfor jury meget vel begrunnet. Spesielt burde legdommerne være med i disse saker, hvor man ikke har noen erfaring å bygge på. «Det vil ikke virke heldig at anvendelse av dødsstraff og andre strengere straffer alene står for juristenes regning». Nei, den oppskete folkemening måtte delta i gildet som medansvarlig, for alle tilfellers skyld.
 Brofoss dissenterte for dette spør-

måls vedkommende: Han ville ikke avskaffe juryen, en av hjørnesteinene i det norske folkestyre, mindre saker kunne fremmes ved herreds- og byrett, de større måtte komme for vanlig lagmannsrett. «Dette er en sak som Stortinget og det alene bør ta standpunkt til». Forøvrig var Brofoss enig i ønskeligheten av at legdommerne fikk innflytelse på straffeutmålingen ved dødsstraff.
 Derpå ga departementet sitt eget forslag: Om spørsmålet lagrette sa det: «Med en lagrette vil lagmannen være meget engstelig for å begrense bevisførelsen og forhandlingen i det hele. Med domsmenn blir dette ganske annerledes, da vil forhandlingen kunne bli lagt mer konsentrert». (uth. her).
 Departementet bekreftet at skyldspørsmålet ville være på det rene! Det var påkrevd at legdommerne fikk være med å ta ansvaret for straffeutmålingen, det som interesserte folk var den straff forrederne kunne bli idømt. Det ville bli historiske dommer. Etter en meget lang begrunnelse fant departementet at «Saklig sett er det som nevnt fullt forsvarlig helt å forlate jurysystemet». Men ifølge forslaget hjemmefra var det «ingen grunn til nå ved provisorisk anordning å gjennomføre domsmannsordningen for alle saker ved lagmannsrett». Ved i lands-

sviksaker & «likestille retten» og de lege dommere er ordningen utpreget demokratisk og den har tilknytning til norsk rettspraksis».
 Departementet gjorde merksom på anordningens § 10, som ikke har noe tilsvarende i forslagene. Den handler om stemmeretten, og den var foranlediget ved en betenking «Utrenskning av landssvikere fra manntallet for stortingsvalget», utarbeidet etter tiltak fra Hjemmefrontens ledelse.
 Hjemmefronten sa herom: «Etter Grunnlovens § 53 a tapes stemmerett ved domfelling for strafbare handlinger. I samsvar med det fastsetter utkastet til landssvikanordningen at alle som på straffbar vis har vært medlem av NS, skal fradømmes stemmerett for minst 10 år. Dersom stortingsvalg skal holdes forholdsvis snart etter frigjøringen, må en imidlertid regne med at bare en mindre del av landssvikernes har fått sin sak avgjort ved endelig dom eller forelegg. Det dreier seg antakelig om 35 a 40 tusen personer, kanskje fler, og det endelige rettsoppgjør vil uvegerlig ta atskillig tid.
 På den annen side er det innlysende at det ikke ville gå an å la de, som le og enhver er på det rene med er skyldig i landssvik får adgang til å avgi stemme ved stortingsvalget. Her må en falle tilbake på prinsippet om suspensjon. — (siste uth. her).
 Men, norsk lov var også her sjennerend. Den sa at suspensjon tar til ved tiltalebeslutningens utferdigelse. «Vi mener derfor at det er nødvendig å gå et skritt videre, ved i de saker det her gjelder å la suspensjonen inntre så snart straffeforfølgning er innledet mot vedkomende gjennom en offentlig siktelse fra påtalemyndighetens side»
 Ordningen kunne utformes etter følgende linjer:

«Påtalemyndigheten utarbeider snarest mulig lister over personer som har vært med i NS eller som ellers må antas (av hvem?) å ha gjort seg skyldig i landssvik. Disse lister offentliggjøres i Norsk Lysningsblad eller i tilfelle i dagspressen. Offentliggjørelsen kan formentlig samtidig virke som forkynnelse for vedkommende om at de er siktet for landssvik. Nærmere bestemmelser om denne form for offentlig siktelse blir å ta inn i rettergangsreglene...»
 Samme tanke hadde allerede vært oppe til behandling i departementet. Allikevel antok dette at forslaget ikke burde opprettholdes, «offentliggjørelsen er unødvendig, faren for at uskyldige på denne måte skal bli stillet i gapestokken. Under hensyn hertil har man innskrenket seg til å foreslå en regel om kvalifisert siktelse...»
 Departementet mente at listene burde settes opp av politimesteren. Og det hele forutsatte en forandring av lov av 28. mars 1912 om suspensjon av statsborgerlig stemmerett.
 Betenkingene vedrørende ordningen om rettergang fyller 40 tospaltede sider, vi har bare ganske overfladisk berørt enkelte punkter. Departementets innstilling sluttet med at man måtte gå bort fra fullbyrdelse av dødsstraff «ved hals-hugging med fallaks» ifølge straffeprosesslovens § 476, men burde ekskverere straffen ved skytning på militær vis.
 Londonutvalg I var enig heri, dets medlem Rynning-Tønnessen avga og så her et særvotum:
 «Det bør påbys at eksekusjonspelletongen må bestå av minst 10 øvete skyttere innen det politikorps — hvor eksekusjonen finner sted, at

uttakelsen av peletongen skjer ved politimesteren og at deltakelsen i samme er tjenesteplikt. Det bør anføres at peletongen skal ledes av en politiemetsmann. Jeg er ikke enig i noen aldersgrense nedad for politifolkene i peletongen —» (— er departementets).
 Make til jegere og make til våpen har vel aldri vært med på en jakt.
 Det stempel professor Jon Skeie satte på hele rettergangsordningen var da også «Vi har aldri i vår historie hatt en sådan rettsløshet». — Han fastslo at den ikke hadde noen som helst rettsgyldighet.
 Han skrev at anordningen gjorde meget inngripende forandringer i straffeprosessloven av 1887 og nevner de viktigste:
 «Etter straffeprosesslovens § 19 skal saker angående forbrytelser som kan medføre fengsel i fem år, behandles ved lagmannsrett. Og uten hensyn til frihetsstraffens størrelse kan siktede ifl. § 22, 3. ledd alltid kreve lagmannsrettsbehandling a) når saken gjelder en forbrytelse mot straffelovens kap. 8 og 9 (landsforrederi) b) eller når påtalemyndighetene vil påstå tap av statsborgerlige rettigheter eller straff som medfører tap av disse rettigheter.
 Anordningen sier i § 21 at straffeprosesslovens § 22, 3. ledd ikke skal gjelde i landssviksaker. Om en mann er tiltalt etter anordningen av 15. desember 1944 § 2 nr. 1 for medlemskap i NS, det vil etter definisjonen i denne bestemmelse si en forbrytelse mot straffelovens kap 8, og om aktor vil påstå høyeste frihetsstraff etter anordningen, en bot som sluker hele tiltaltes formue, og dessuten tap av alle de rettigheter som er nevnt i anordningens § 11, skal aken likevel pådømmes av en herreds- eller byrett, d.v.s. av en embedsdommer og to domsmenn.
 Og en domfeldt har etter den pro-

visoriske rettergangsordning praktisk talt ingen adgang til å få (bevis-) avgjørelsen i skyldspørsmålet prøvet ved høyere rett, d.v.s. lagmannsrett. Kjæremålsutvalget har ingen adgang til å høre de samme vitnesprov som herredretten har bygd sin dom på, det har bare politirapporter og forhørsreferater, måskje bare politirapporter. Jeg får i denne sammenheng minne om at dommen ikke inneholder noe referat av forklaringene, den sier bare: — «Retten finner det beviat» o.s.v.
 I en kjennelse som Eldsivating lagmannsrett avsa 14. juli 1945 om gyldigheten av den provisoriske rettergangsordning av 16. februar 1945 er det da også innrømmet at den går ut over grensene i Grunnlovens § 17. Og der kan heller ikke være tale om at de nevnte anordninger om straff og erstatninger har noen hjemmel i Grunnlovens §17». Skeie «Landssvik» skutt.
 Professor Skeie henvendte seg og så direkte til Stortingets Justiskomite før rettergangsordningen skulle opp til behandling i Stortinget. Han skrev (ifølge Anders Berglöff «Etter 7. mai», Dreyer 1945 s. 159): «Ved provisorisk anordning av 16. februar 1945 er det for behandlingen av «landssviksaker» gjort inngripende forandringer i straffeprosessen. Jeg skal bare nevne de viktigste:
 1. lagmannsretten skal i disse saker bestå av tre embedsdommere og fire domsmenn, lagretten (juryen) er med andre ord fjernet.
 2. straffeprosessloven bestemmer at en tiltale for lagmannsrett ikke uten siktedes samtykke kan reises før hele anklagegrunnlaget er gransket av en domstol (rettslig forundersøkelse). Denne garanti mot en forhastet anklage for grove forbrytelser, er opphevd, påtalemyndigheten kan reise tiltale for en hvilken som helst for-

Balterne som de allierte lot i stikken

Opprørende opplysninger

De baltiske land ble av de allierte ofret for å vinne Moskvas velvilje. Riktignok har USA aldri anerkjent annekasjonen, men det nytter ikke med bare protester overfor en slik tragedie, som ble en følge av Roosevelts vennskap med Stalin. — Og det som begynte under krigen, fortsetter nå med øket styrke.

Deportasjonen fra de baltiske land er nå oppe i milliontall og det sendes hver måned fra 3000 til 5000 mennesker østover til en uviss skjebne uten at vesteuropeerne sier et eneste ord. Disse deportasjoner utgjør et ledd i det sovjetiske politiske system. Mennesker fra alle lag i samfunnet, bønder, arbeidere, kunstnere, tjeneste-

folk og funksjonærer sendes daglig østover og blir erstattet med russere og asiater som selv er blitt revet bort fra sine hjem. Mens det i 1939 ble regnet med at den innfødte befolkning i Lithauen utgjorde 66 pst. av folketallet, 75,5 i Letland og 88,2 i Estland, er tallene i dag henholdsvis 55, 58 og 75 pst. Hensikten med deportasjonene er av både økonomisk og militær karakter. Først gjelder det å få billig arbeidskraft til oppbygningen av Sovjets krigsindustri, og der nest er det viktig å omplante en mere pålitelig befolkning som ikke kan få kontakt med den stedlige befolkning langs den baltiske kyst, som er omdannet til kjempemessige militære anlegg.

Allerede i det 17. århundrede erklærte Peter den store den baltiske kyst for å være Russlands vindu mot vest, og det har heller ikke den nyere tids makthavere vært blind for. Havnene i de baltiske stater: Klaipeda (Memel) i Litauen, Liepaja i Letland, Paldiski og Tallin (Reval) i Estland er nå baser for u-båter og er av den største betydning når man erindrer at de er de eneste havner mot vest og nord, som er isfrie og åpne mot vest hele året.

Mange av den baltiske befolkning sendes østover til strøket nordfor Vladivostok hvor de arbeider i uranminene 7 dager i uken og med en arbeidstid på 12 timer pr. dag. Dette skjer uten hensyn til vinn og vær og med en dagsrasjon av 1/2 kg. mørkt brød og et enkelt måltid med vannsuppe. Å bli fraværende fra arbeidet betyr 5 dagers arrest i en kjeller halv fylt med vann, og liknende straffer får arbeidernø for den ringeste forseelse. De departerte vet at de ved sin arbeidsinnsats er med på å smi våpen mot det Vesteuropa, som lot dem i stikken, men når de ikke får noen hjelp hverken fra det evneløse FN eller fra stater, hvis befolkning står maktesløse overfor sine egne politiske ledere, gir de opp håpet. Enkelte av deres landsmenn er lykkelig unnslettet, helvedet og gjør hva de kan for å vekke de likegyldige i Vesten, men de taler dessverre for døve øren. For — Vesten forrædde sine hvite feller da Roosevelt og Churchill forbrødret seg med Stalin i Jalta. Dommen over disse menn vil ikke bli mild, når historien skal skrives uten hensyn til personer og allianser.

Amerikanerne karakteriserer sine presidenter

Men hva blir dommen over de norske politikere?

Göteborg-Postens redaktør Harry Hjørne har fått på pulken for noen ord han har skrevet om en avdød sosialistisk kommunalpamp, og som karakteriseres som «spark til død mann». Hjørne blir ikke svar skyldig. Han er selv født i Amerika og kjenner amerikansk forhold ut og inn. Vi hitsetter etpar avsnitt av hans artikkel:

«Information Please Almanac er et offisielt organ. Der leser vi dommen om Amerikas presidenter. Om de nålevende sier man ingenting. Det er den snart 80 årige Herbert Hoover og den nåværende president Truman. Men de andre karakteriseres med en viss streben etter ærlighet. John Adams, Thomas Jefferson og John Quincy Adams regnes blant de største statsmenn gjennom tidene ikke bare i USA men i hele verden. Om John Adams sier man: «Bastant, noe forfengelig og lett for å bli hissig, men ærlig, uten frykt og i særdeleshet vidsynt».

Om Jefferson sies bl. a.: «Han manglet energi, når det gjaldt å bringe noe raskt til utførelse. Dårlig taler». John Q. Adams: «Taktløs, brysk, samvittighetsfull, hård og hensynsløs debattant».

Dette gjelder spissene. Om Madison heter det: «Manglet eksekutiv evne». Monroe «manglet gode lederegenskaper». Van Buren var «den røde reven fra Kinderhook». W. Harrisons «egenskaper var snarere soldatens enn statsmannens». Taylor omtales som plump med enkle soldategenskaper. «Under sin korte tid som president la han for dagen en begynnende innsikt i politiske ting». Fullmore: Ubetydelig president, urban, uanselig og fargeløs. Pierce: Svak

lær president under høykonjunkturen».

— Ja, dette var en liten smakebit på hva de amerikanske historikere har funnet ut. Man må virkelig spørre seg selv hva kommende generasjoners historikere vil si om de norske politikere som var ansvarlige for begivenhetene som ledet til april 1940, og som har ansvar for hva der er hendt etter 1945. I dag er de ennå istann til å holde hverandre oppe ved gjensidig skryt og forherligelse, — men snart vil herligheten synke i grus. Og den historiske sannhets avslørende lys falle på dem og deres verk.

Arme menn! Historiens dom blir neppe nådig. Hvis det da overhodet blir noen verden å falle noen dom i, når de har fått løpt linen ut.

A. B.

Mørklagt historie

— Fortsettes fra side 1 —

Christiansand S. i 1946 hvor kommandør Hovdenak prøvet, at minerne i Oslofjorden var tatt opp før 9. april 1940 for at de engelske krigsskip skulle få passere, ifølge admiral Diesens uttalelser.

Ifølge Arbeiderbladets referat om riksrettsdebatten 1948 sa stortingsm. Jacob Friis: «Køht kunne f. eks. si som forsvar at den engelske gesandt i Oslo 8. april 1940 om morgenen kom i forsvarsdepartementet og forbad den norske marine å legge ut miner i Oslofjorden». Dette er referert i Arbeiderbladet 20. oktober 1948.

8. M. I dag mangler du bare sagmugg for å være et sirkus

Hva nøler I etter?

I dag før landsledermøtet og stevnet på Toten 9. og 10. august vil vi ha en alvorlig prat med deg, du som ennå står likegyldig overfor Forbundets arbeide for din og derved for dine barns sosiale oppreisning

Er det din mening at dine kamerater skal bære Forbundet, bare ikke du? Hvis så, da er tanken din helt gal, du gir dermed dine kamerater rett til på sin side å resonnere likedan. — Tør du ta ansvaret for at du og alle de hundrede tusen rettsløse en dag står uten det forbund, som etter evne har søkt å få fjernet landssvikerstempel fra deg og fra dine barn?

Byr ikke din samvittighet deg å ta aktiv del i Forbundets kamp for retten mot makthavernes prestisjekamp for uretten?

Tør du ikke? Hvorfor? Ditt forbund er intet politisk parti. Det er fagforeningen for offrene for den aksjon som professor Skeie allerede i 1945 kalle den største rettsløshet i Norges historie. En fagforening som skulde stå skulder til skulder med alle faggrupper innenfor offrene

nes krets, med legene, prestene, juristene, sjømannen, offiserene, med bøndene og de frie yrker til ivaretagelse av de alminnelige og de særlige interesser.

Du er i din gode rett når du tar kampen opp mot den urett som overgår deg. Det vet ikke bare du men også alle de av dine motstandere som i det hele tatt vet noe. De kan bare ikke av prestisjehensyn innrømme det. Det er kun derfor de slår på stortrommen mot deg fremdeles.

Bønder! Kan dere virkelig tåle først eselsparkene fra Bon delaget og derpå det fra Stortingets talerstol, «kreftsvulsten»? Uten å ta til gjenmæle.

Oslofolk! Skal den tort vederfares eders etterlatte at kirkevergen på Berggravs og Departementets bud skal kontrollere om din grav er passende beskjedent? En samfunnets kreftsvulst grav.

Reis hodene! Ton flagg! Si til Forbundet at det kan stole på deg. Møt fram til vårt stevne.

Skarpe ord —

— Fortsettes fra side 1 —

tyngdepunktet i statenes innsats for freden og det, hvorpå deres sikkerhet må trygges».

Vi har ikke sett at den norske presse har beskjefteget seg med dette problem. Det skyldes vel, at den tidligere Moskvavenn, Trygve Lie, er blitt et hellig dyr, hvis meriter ikke skal behandles av den norske presse, som er rent svimmel over at en nordmann sitter som generalsekretær i FN. — Vi minnes ham best som den egentlige far for de ulovlige anordninger, som han harret Nygaardsvold til å gå med på for å få oss hjemmesittere dømt. Han hadde russerne i ryggen, og det var et godt kort, dengang mr. Churchill var villig til å alliere seg med selveste Fanden for å vinne over Hitler og dermed legge Mitteleuropa åpen for Stalins horder.

«HISTORIEN KAN BARE forutset en eneste ting: Nemlig at ingen stor forandring i menneskelige forhold noengang forgår på den måten som de som levet før forandringen har tenkt seg den. Vi vet med bestemthet at tingene foregår anderledes enn vi er i stand til å tenke. I enhver avsluttet tidsperiode ligger det alltid noe som man siden oppfatter som det nye, som det uventede som tidligere ikke var tenkelig. Dette ukjente kan bety undergang, men så lenge forventningene svever mellom undergang og frelse, er det menneskenes plikt å håpe.»

(J. Huizinga i «Kulturen i fare»).

De vestallierte bekymret over Tysklands politiske utvikling

De nye politiske strømninger går ut på en «utvidet nøytralitetslinje»

Riksbankdirektør Schacht søker å skape en tredje, nøytral blok som bølgebryter mellom kommunismen og dollarismen

Gjennom sine reiser har han knyttet forbindelser i Spania

MASSEN — FOLKETS DOM.

Massen ønsker ikke å være herre, men de som har lettest for å misbruke demokratiet taler alltid høyt om «folkets dom», «folkets vilje» osv., uttrykk som er selvmotsigende. Massen, demos, har ingen formulert vilje under tålelig normale forhold, og når den gir uttrykk for noe som ser ut som en viljeshandling, da er det massepsykose under innflytelse av en sterkere, en enklere vilje som gjør seg gjeldende. Derfor er det også så merkelig lett å gjøre en masse ensrettet....

Per Vogt i «Demokratisk forfall»

...ens enn statsmannens». Taylor omtales som plump med enkle soldat-egenskaper. «Under sin korte tid som president la Skeie sin nasjonalpassionerende innsikt i politiske ting». Fullmore: Ubetydelig president, urban, uanselig og fargeløs. Pierce: Svak ubestemt og manglende en presidents egenskaper. Buchanan: Lovbunden, ubesluttsom og redd. Andrew Johnson: Ærlig, modig, intelligent, men manglende tålmod, takt og selvkontroll. Grant «viste fra begynnelsen av sin usikkethet som president. Hans regjering var svak, hans politikk på hjemmefronten forvirret, mange av hans intime korrupte. Han hadde vondt for å uttrykke seg, var taus, lojal mot sine venner».

Chester Arthur: «Et mann med virkelig administrative evner og en bedre president enn hva man skulle ha trodd etter hans tidligere liv, da han bl. a. hadde hatt en del å gjøre med korrupsjon». Cleveland framstilles som en ærlig, envis mann med høye prinsipper, en gammel dags liberaler i 1800-tallets mening som sto som en narr overfor de nye problemer i et industrisamfunn. Benjamin Harrison: En ærlig mann, men meget middelmaßig. William Taft: En utmerket administrator og dommer, — men ikke noen god politisk leder. Harding: «En vakker og vennlig mann, som hadde vanskelig for å velge de rette medarbeidere og manglet politiske ideer og mot. Han var fullstendig uskikkethet som president». Om Coolidge sies: «Hans tørre yankehumor, hans sparsomhet og tverrhet gjorde ham til en paradoksal popu-

Jacob Friis: «Koht kunne f. eks. si som forsvar at den engelske gesandt i Oslo 8. april 1940 om morgenen kom fra 204. departementet og forbød den norske marine å legge ut miner i Oslofjorden». Dette er referert i Arbeiderbladet 20. oktober 1948.

Endelig vil jeg peke på et telegram i Dagbladet 12. april 1940 nr. 84: Beslagleggelsen av 5 handelsfartøyer utenfor Bergen kort før den tyske aksjon, viser at det ble forberedt en britisk landstigning fordi disse skip var lastet med våpen og ammunisjon. Her med stemmer det i 1940 utbredte forlydende om at det på Andalsnes var lagret et stort parti britisk ammunisjon kamuflert som kjøleskap. Men rykter har jo liten beviskraft.

Stuttelig vil jeg minne om at de 2-tusen britiske militære som kom til Oslo i februar 1940 i anledning hjelpen til Finland i vinterkrigen forble i Oslo til 9. april 1940. De bar på armen merket: Help to Finland, og var opprinnelig adressert dit. Hvorfor de ble i Oslo etter våpenstilstanden 13. mars 1940 er noe uklart. Her er en oppgave for de historiske eksperter. Forøvrig vil jeg henvise dem til en tale fhv. statsminister Lloyd George holdt høsten 1940 i anledning suppleringsvalg til House of Commons i Cardiff som er referert i «Farmand» nr. 2 den 13. januar 1951:

Vi engelskmenn bør slutte med å innbilde oss og verden at det er tyskerne som har påført Skandinavia krigen, enhver engelskmann vet, og de fleste europeere og, at vi hadde bestemt oss for å besette visse punkter på den norske kyst, men ty-

...som en viljeshandling, da er det masepsykose under innflytelse av en sterkere, en enklere vilje som gjør seg gjeldende. Derfor er det også så merkeligvis lett å gjøre en masse enrettet...

Per Vogt i «Demokratisk forfall»

skerne kom som vanlig noen timer før oss».

Lloyd George utfyller Churchills krigserindringer. Etter dette er enhver kommentar overflødig. Vi har to engelske statsministres ord for det faktiske forhold.

Kan vi noen gang tale om sol og klar himmel, så blir det på dette punkt hvor det spørres om briternes hensikt i 1940.

Man må være temmelig mørklagt i sin hjerne for å våge å benekte Churchills og Lloyd Georges dagklare tale, som ikke gir rom for noen kunster i optativ. Siste sommer var det så vidt jeg husker gitt en engelsk stil eksamen artium som dreiet seg om hvorvidt det engelske imperium var skapt med hensikt eller ei (in absence of mind). Det er mulig for visse epoker i det britiske imperiums historie cf. Shaw i «Candida.» Det som var skjedd i 1940 ble gjort med hensikt av brittene. Her passer ikke sentensen om folkevisen: Og denne visen har gjort seg sjæl — og hu kom flytende på ei fjæl».

Englands og Frankrikes ledende politikere har klart gjort rede for sine hensikter i 1940, — for sin presence of mind as for as coup of the norwegian coast is concerned.

Hans Egede Nissen.

brytelse bare på grunnlag av en politirapport.

3. en domfældts adgang til å få en herreds- eller byrettsdom prøvd av lagmannsrett er i alle tilfelle betinget av samtykke fra Høyesteretts kjæremålsvalg. Og utvalgets rett til å gi samtykke er så begrenset at den fornyede prøvelse i de fleste tilfeller er utelukket. «Samtykke skal bare gis når det er sannsynlig at skyldspørsmålet er uriktig eller avgjort eller sær lige grunner ellers tilsier det.» (§ 25 om kjæremål) Utvalget har i regelen ikke det nødvendige grunnlag for en erklæring om at avgjørelsen i skyldspørsmålet er uriktig.

Det er etter min oppfatning åpenbart at en anordning av dette innhold ikke har noen hjemmel i Grunnlovens (§ 17). Den ofte omtalte Elverums-fullmakt kan ikke anføres som lovgivningsgrunnlag. Heller ikke kan det være tale om en konstitusjonell nødrett, det ville jo ikke bli tale om å anvende de nye prosessregler for Norge var blitt fritt, med andre ord før Stortinget kunne komme sammen.

Jeg går ut fra at Høyesterett må tilsidesette disse bestemmelser. — For å hindre tidsspille på gyldig rettergang bør lovgivningsmakten — (Stortinget) — prøve denne anordning. Og jeg kan ikke tro at Stortinget vil godkjenne de nevnte brudd på vår gamle prøvde rettergangs måte i straffesaker. — Jon Skeie (sign). (uth. her).

Vi vet ikke om eller hvordan Justiskomiteen eventuelt imøtegikk professor Skeie. Det synes utlittelig å tro at de helt ignorerte en så dropende kritikk fra landets fremste rettslærde og -lærer. Handlingsforløpet viser imidlertid at ingen tok hensyn til Skeies advarsler og

også Høyesterett skuffet stort hans gode tro.

Høyesterett godkjente såvel lands svikanordningene som rettergangs-anordningen og lot i 18 måneder rettene landet over dømme NS-folk etter disse. Inntil Stortinget i februar 1947, etter Justiskomiteens innstilling av januar 1947, gjorde anordningen til lov, i hovedsaken med uforandret innhold.

Også Stortinget skuffet således Skeies gode tro om dets rettsfølelse.

Det er mulig at Skeie ikke visste i hvilken kateppine Høyesterett hadde brakt seg selv. Stortingspresident C. J. Hambro har belyst dette i «Historisk Supplement» s. 114/135 likeledes direktør Lorentz Vogt i «Vern om grunnloven» spesielt s. 9/32. Vi kan bare gjengi et kort utdrag idet man må ha for øye at høyesterettsjustitiarius var Hjemmefrontens leder og at andre høyesterettsdommere, i allefall Ferd. Schjelderup, er oppgitt å være medlem av dens indre «krets»:

Vogt: «Hjemmefronten har hatt eventyrets glans over seg. Slik så folk dem. Nå er denne illusjon borte. Man sitter og blar i Nygaardsvolds beretning. Betrakningene får stå for hans regning.

Hjemmefronten sendte med rådmann Hartmann et politisk innlegg. Det er datert 27. august 1941: «Det i 1936 valte Storting kan ikke sies å ha holdt mål. Og i folkets øyne er det blitt skandalisert ved president-skapets opptreden i månedene juni-september 1940. Det bør bemerkes, at man den gang hadde Høyesteretts promemoria av 15. juni å skytte seg inn under».

(Her kan bemerkes at ifølge høyesterettsdommer Ths. Bonnevie — «Høyesterett og riksrådsforhandlingene» s. 8—35 fremlå Paal Berg ikke dette promemoria for presi-

dentskapet. Bonnevie skrev: «For meg står det fullstendig klart at Berg har holdt vårt P. H. tilbake med hensikt». Bonnevie skrev også at Paal Berg holdt forhandlingsgrunnlaget med tyskerne av 14. juni (i realiteten jevngodt med avsettelse av Kongen og regjeringen) hemmelig for Høyesteretts medlemmer, og at han var det eneste binneledd mellom Høyesterett og forhandlerne).

Vogt refererte videre av Hjemmefrontens forannevnte politiske innlegg:

«Da regjeringen er utgått av Stortinget av 1936 forutsetter man derfor i Norge, at regjeringen stiller sine plasser til disposisjon så snart Kongen er kommet på norsk jord igjen. A finne de dertil skikkede menn skulle neppe være vanskelig».

Først angrep Hjemmefronten (Høyesterettsjustitiarius Paal Berg) Stortinget, så ville den ha regjeringen bort.

Vogt: «Sommeren 1942 innkalte høyesterettsjustitiarius Paal Berg Høyesterett til en konferanse. Denne fant sted hjemme hos høyesterettsdommer Alten, og det foreligger derfra følgende:

«Uttalelse avgitt av 11 høyesterettsdommere den 25. juni 1942 om Grunnlovens § 71: «Det framgår av Grunnlovens § 71 at det Storting som ble valgt i 1936 ikke kan sammenkalles etter valgtidens utløp hverken som ordentlig eller overordentlig Storting. Dets myndighet er definitivt opphørt, og det kan ikke i kraft av konstitusjonell nødrett gjenoppstå som statsmakt».

Uttalelsen er kort og meget konsis. Enstemmig underkjenner Høyesterett lovligheten av det Storting for hvis lovlighet Konge, regjering og Høyesterett senere bøyde seg».

Vogt slutt.

NRKs bankdirektør Schacht søker å skape en tredje, nøytral blok som bølgebryter mellom kommunismen og dollarismen

Gjennom sine reiser har han knyttet forbindelser i Spania

Egypt, Indonesia og han har vunnet gehør blant ledende menn i Kreml

Bonn: privat til 8. Mai.

Mange amerikanske embetsmenn i Vest-Tyskland har i det siste gitt uttrykk for sin bekymring over en stadig stigende krigersk holdning hos store deler av den vesttyske befolkning. Til og med den amerikanske overkommisær John McCloy har latt falle en uttalelse om at amerikanerne er bekymret over utviklingen og ikke føler seg sikre på at det går an å stole på tyskerne innenfor Europahæren og det nordatlantiske samfunn

Vesttyskernes holdning

gir seg uttrykk i forskjellige offentlige uttalelser i den senere tid, der de kritiserer de vestalliertes økonomiske politikk, deres holdning til flyktningeproblemet og dem som er dømt for krigsforbrytelser. Forbundskansler Adenauer har hatt en viktig konferanse med den amerikanske utenriksminister Acheson om de tyskere som fremdeles sitter fengslet.

Visekansler Franz Blücher

sa forleden at hans parti, det frie demokratiske parti, krever at alle fengslede tyskere blir løslatt for generalavtalen mellom Vest-Tyskland og de vestallierte ratifiseres. Det tyske parti, som også er med i regjeringsblokken, har interpellert i forbundsdagen om de tiltak regjeringen har truffet for å få løslatt de fengslede.

Allierte embetsmenn

mener at tyskerne ikke har lært noe av dommene i Nürnberg. En stadig sterkere folkeopinion i Tyskland krever at alle fengslede løslates og avvisene behandler saken daglig i sine ledende artikler. I mellomtiden har Eden og Acheson lovet Adenauer å foreta en rask revisjon av dommene over dem som ennå soner sine straffer.

De allierte er også bekymret

over vesttyske påstande om at Frankrike og England handler med landene bak jernteppet men forbyr Vest-Tyskland å gjøre det samme. Avisen Der Mittag i Düsseldorf skrev i en ledende artikkel nylig i forbindelse med flyktningestrømmen fra øst at Tysklands nød skyldtes de allierte.

Ny strømning gjør seg gjeldende

Alle disse ytre, offisielle tegn viser at det ulmer under den tilsynelatende rolige politiske overflate. I virkeligheten merker man en ny politisk strømning, som synes å få stadig flere tilhengere, såvel i Vest-Tyskland som i Øst-Tyskland. Denne strømning bygger på den gamle nøytralitetslinje, men i en noe revidert og utvidet form. De som gjør seg til talsmenn for denne «utvidede nøytralitetslinje» er ikke bare Wehrmachtsgeneraler og storindustrielle, men også de brede lag av folket med sosialdemokratene i spissen. Den utvidede nøytralitetslinje tar sikte på å vinne Tysklands samling utad ved å tilby såvel vestmaktene som Sovjet-Unionen Tysklands vepnede nøytralitet. Men Tyskland skal ikke være alene. Det ønskes å vinne Sverige, Østerrike, Jugoslavia, Italia, Spania og den arabisk-asiatiske blokk for sin linje.

I denne forbindelse

får tidligere riksbankdirektør Schachts reiser en ny og oppsiktsvekkende forklaring. Han har som

kjent besøkt Spania, Egypt og Indonesia, og det forlyder at han alle steder har gjort seg til talsmann for et stort anlagt økonomisk og politisk samarbeide mellom Tyskland og de nevnte landene. Han mener at det mellom øst og vest er plass for en tredje, nøytral blokk, som vil virke som en bølgebryter mellom kommunismen og «dollarismen». Han vil at de nøytrale skal samarbeide både østover og vestover og han tror at han vil kunne vinne gehør hos mange ledende menn i Kreml, som slett ikke er uinteressert i en lang fredsperiode.

Det hevdes at Schacht

slett ikke står alene i Tyskland, men

De «pålitelige» og de «upålitelige»

Vi henter følgende fra det svenske blad «Fria Ord»:

Det er ikke så lenge siden, at Bonnierorganene tillot seg å klassifisere svenske medborgere i «Pålitelige» og «Upålitelige». De som drev propaganda for den røde armee befrielsesregjering i Europa og tilhørte den første gruppen, mens de som hevdet Tysklands rolle som bolverk mot den bolsjevikiske ekspansjon hørte til den annen. Personer, som i det hele tatt ikke var politisk interessert, men som ikke fulgte Bonnierorganenes ordre om å avbryte all omgang med tyskere f. eks. innen kultur, kunst og vitenskap, ble også rammet av banbulen.

En av vårt lands fremste kunstner inner på sitt område, Zarah Leander, som dristet seg til å spille inn film hos det tyske UFA, ble i disse årene utsatt for den mest infame forfølgelse fra huset Bonniers side. Naturligvis falt en betydelig del av den anglo-russisk påvirkede del av pressen inn i «gatloppet» mot fru Leander, og følgen ble at hun sattes på index. Ingen teatersjef våget å engagere henne: — Karl Gerhard gjorde et forsøk omkring krigens slutt men måtte kapitulere overfor hetzen, som ollierte seg med bolde norske «danske «Frihetskjemper» som drev dank på Stockholms gater og kafeer. En impressario gjorde dog noen år senere vågestykket og fru Leander ble hilst med voldsomme ovasjoner ved sin opptreden på Konserthuset. Den Bonnierske hetzen fortsatte imidlertid.

Nå har Karl Gerhard engagert henne. Zarah Leander har fått en strålende come back i en sirkusrevy, hvor hun hver kveld er gjenstand for rent sydlandske bifallsytringer fra publikums side. Bonniers synes definitivt

tvertimot har sterke krefter bak seg, først og fremst storindustrien, sosialdemokratene og soldatene. Når disse kretser ennå ikke er trådt offentlig fram, er det fordi man ikke har kunnet finne de rette folk som skal kunne samle alle disse uensartede elementer til en politisk maktfaktor. Men man tror at dette bare er et spørsmål om tid.

Politiske iakttakere

understreker at det ikke er tale om noen ny-nazisme. Sosialdemokratene ville aldri bli med på noe slikt. Det man tilsikter er å finne en «gyllen middelvei» såvel internasjonalt som innenrikspolitisk.

Sovjet-Samveldet

har som kjent allerede selv foreslått at Tyskland skal få adgang til å bli et rike igjen, med en regjering og et nasjonalt forsvar. Sosialdemokratene i Vest-Tyskland er sterkt tilbøyelig til å anta at russerne mener det alvorlig, selv om man fullt ut forstår at hensikten med forslaget er å styrke det kommunistiske parti såvel i Øst-Tyskland som i Vest-Tyskland.

!!

I Holland er det stemmeplikt. Enhver som unnlater å stemme uten gyldig grunn blir ilagt bot.

Hvis vi hadde et virkelig demokrati, burde også vi ha stemmeplikt. Enhver har verneplikt, ikke bare verneplikt. Hvorfor ikke da også ha stemmeplikt og ikke bare stemmerett?

Skal man først snakke om folkestyre, så får i alle fall de, som kjemper for det, gjennomføre regler i lovens form, som sikrer folkestyret. — Men det er kanskje noen som frykter stemmeplikten? I dag er det slik at de som er misfornøyet med statens diktatoriske styre, ikke gidder å stemme ut fra den enning at det ikke nytter allikevel. La disse negative mnesker få plikten på seg til i enrom å si sin mening, da vil kanskje valget få et annet utfall.

å ha tapt dette slag. Retretten markeres på følgende måte i «Dagens Nyheter» anmeldelse. «Selv den som synes at hennes karantenetid godt kan betraktes som avsluttet ble en smule forundret over at velkomstaplausen var helt orkanliknende — tydelig vil man kompensere at en innvending noensinne er blitt rettet mot henne».

Formuleringen er typisk for mentaliteten i Bonnierleiren. Det ville sannelig være på tide at vedkommende settes på plass og at hetz mot svenske medborgere fra det hold av den store almenhet rett og riktig oppfattes som et uttrykk for at objektet for den Bonnierske hatet er en hederlig svenske.

Vi overlater til våre lesere selv å gjøre sine refleksjoner om forholdene i Norge og den norske hjemmefront-presse fra tiden etter okkupasjonen. De synes å være ennå mere Bonnierske.